

i Et og Alt at indrette deres Huusstand godt, at have rummelige Folkværelser osv. osv., men nu vil Staten have en ny Skat af dem, hvorved den ligesom vil straffe dem, fordi de have indrettet sig saa hensigtsmæssigt og heldigt som muligt. Dog, mine Herrer, medfører Skatten disse Ubilligheder med Hensyn til de saakaldte store Eiendomme, vil den medføre endnu værre Følger for de smaa Brugere, og det er navnlig ligeoverfor dem, jeg finder Anledning til at fremhæve dette. Medens vi fra alle Sider mundtlig og skriftlig ved at udsætte Præmier, kort sagt paa enhver Maade have søgt at arbejde hen til at Arbejderen bringes under bedre Vilkaar, navnlig i hans Hjem; medens vi have sat Priis paa, at de større Gaarde give Exemplet ved at udvide Tjenestefolkenes Leiligheder og søge at bibringe Arbejderen Smag for, at det er et større Gode end den daglige Spise og Drikke at have et hyggeligt, vel indrettet Hjem; medens man derfor paa de større Gaarde, og hvor man følger disses Exempel, søger at bringe det dertil, at kun et vist Antal Tjenestefolk er samlet i eet Rum, at hver har sin Seng, at de have rigelig og rundelig Luft i deres Værelser, for at de, naar de blive selvstændige, skulle have Smag for og sætte Priis paa med deres Koner og Børn at have vel indrettede og gode Leiligheder med Sovestue, Spise- og Dagligstue samt Kjøkken, istedetfor at boe i en lille Leilighed, hvor de kunne have det øieblikkelig beqvemt, men i hygieinisk Henseende meget slet; medens Staten foreskriver, at der i Hospitaller og andre Communebygninger kun maa være et vist Antal Individuer for et vist Antal Cubikfod Luft, saa vil Staten her paalægge en Skat, der fører til, at Arbejderen siger: Nei, jeg vil hellere leve i et mindre Rum, thi da er jeg fri for Skatten. Ganske vist indrømmer jeg, at denne Skat ikke er uoverkommelig; men for den mindre velstaaende Arbejder bliver den dog ca. 1 Rd. om Aaret, og naar vi vide, at det at boe godt allerede koster Noget, er det meget uheldigt, at der fremkommer en Lovgivningsbestemmelse, som forøger denne Byrde. Det Samme, mine Herrer, gjælder om Kjøbstæderne og om Kjøbenhavn. Det er forunderligt, at vi, medens der er gjort store Anstregelser ogsaa i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne for

at tilvejebringe bedre Arbejderboliger, have faaet et Lovforslag, der gaaer ud paa, at netop de, der flytte ind i større og bedre Leiligheder, skulle bære en forøget Skattebyrde; men jeg skal ikke gaae videre i denne Betragtning, thi jeg troer, at det Udtalte allerede er tilstrækkeligt til at klare min Stilling til og min Betragtningmaade af denne Sag. — Der er imidlertid en anden Side ved Loven, som jeg ikke kan undlade at berøre; det er en meget væsentlig Bestemmelse, som egentlig fører os ind paa en ny Bane, der i mine Tanker ikke er heldig, nemlig den at ville lade Communalbestyrelserne paa Landet afløse Amtsforvalterne som Skatteopkrævere. Det er et meget stort Arbejde, der her er paalagt Sogneforstanderstaberne, og jeg tvivler paa, at man har gjort sig nogen klar Forestilling om, hvad det her Foreslaaede vil føre med sig. Det Arbejde, en Gjennemførelse af denne Lov i dens enkelte Bestemmelser vil paalægge Sogneforstanderstabernes Medlemmer, er af en ganske overordentlig Størrelse. Jeg er i det Hele meget i Tvivl om, hvorvidt det er heldigt at komme ind paa en saadan Retning. Ganske vist have vi i enkelte Tilfælde brugt denne Fremgangsmaade; men at ville slaae den fast som Princip, hvad det lader til, man vil — thi vi vide, at noget Pignende er antydet i Indkomstskatteloven, der er forelagt i Landstinget — anseer jeg for at være i højeste Grad betænkelig, og jeg troer ogsaa, at man, naar det først bliver klart, hvilket Arbejde denne Bestemmelse vil medføre, meget let og meget snart vil vige tilbage deraf. — Der er endnu enkelte Bestemmelser i flere Paragrapher, som jeg kunde have lyst til at berøre; men jeg skal ikke gaae saa yderlig ind i Enkelthederne, som jeg ellers kunde være fristet til, da det lader til, at den almindelige Udtalelse om denne Lov gaaer i en saa bestemt Retning, at det maaskee vil være overflødigt at berøre de enkelte Punkter. Det er bestemt i § 3, at alle Bygninger, som tilhøre Statskassen eller Communerne, skulle være fritagne, medmindre disse eller Dele af dem ere overlodte til privat Brug, men dette er i mine Tanker næsten en Anomalie; thi det kan ikke nægtes, at alle Bygninger, som Communerne have maattet opføre for huusvilde Personer, som ikke ere under Fattig-